

DIRECTORY OF
OPEN ACCESS
JOURNALS

"IN THE WORLD OF SCIENCE AND EDUCATION"

international scientific-practical journal

ALMATY, KAZAKHSTAN

ISSN: 3007-8946

15 FEBRUARY 2025

els.education23@mail.ru

irc-els.com

**МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
«IN THE WORLD OF SCIENCE AND EDUCATION»**

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL
«IN THE WORLD OF SCIENCE AND EDUCATION»**

Main editor: G. Shulenbaev

Editorial colleague:

B. Kuspanova
Sh Abyhanova

International editorial board:

R. Stepanov (Russia)
T. Khushruz (Uzbekistan)
A. Azizbek (Uzbekistan)
F. Doflat (Azerbaijan)

International scientific journal «IN THE WORLD OF SCIENCE AND EDUCATION», includes reports of scientists, students, undergraduates and school teachers from different countries (Kazakhstan, Tajikistan, Azerbaijan, Russia, Uzbekistan, China, Turkey, Belarus, Kyrgyzstan, Moldova, Turkmenistan, Georgia, Bulgaria, Mongolia). The materials in the collection will be of interest to the scientific community for further integration of science and education.

Международный научный журнал «IN THE WORLD OF SCIENCE AND EDUCATION», включают доклады учёных, студентов, магистрантов и учителей школ из разных стран (Казахстан, Таджикистан, Азербайджан, Россия, Узбекистан, Китай, Турция, Беларусь, Кыргызстан, Молдавия, Туркменистан, Грузия, Болгария, Монголия). Материалы сборника будут интересны научной общественности для дальнейшей интеграции науки и образования.

15 февраля 2025 г.
Almaty, Kazakhstan

DOI 10.24412/3007-8946-2025-151-98-102

**ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА МУЗЕЙТАНУДЫ ОҚЫТУДЫҢ
ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІСТЕРІ: ДӘСТҮРЛІ ДӘРІСТЕРДЕН ИНТЕРАКТИВТІ
ТЕХНОЛОГИЯЛАРҒА ДЕЙІН**

КАСЫМОВА НАЗЫМ БИЗОЛДАКЫЗЫ

І.Жансүгіров атындағы Жетісу университеті, Қазақстан, Талдықорған қ.
Гуманитарлық факультет
Тарих және әлеуметтік гуманитарлық пәндер кафедрасы,
Оқытушы-дәріскер, гуманитарлық ғылымдар магистрі

КАЛЕЛОВА ЖАДЫРА УАТАЕВНА

І.Жансүгіров атындағы Жетісу университеті, Қазақстан, Талдықорған қ.
Гуманитарлық факультет
Тарих және әлеуметтік гуманитарлық пәндер кафедрасы,
Оқытушы-дәріскер, «Тарих» магистрі

Аннотация. Мақалада музей саласының қарқынды дамуы жағдайында білім беру процесін жетілдіруге бағытталған жоғары оқу орындарында музейтануды оқытудың инновациялық әдістері қарастырылған. Дәрістер мен семинарлар сияқты дәстүрлі оқыту тәсілдері, сонымен қатар интерактивті технологияларды, виртуалды және кеңейтілген шындықты, мультимедиялық және интернет-ресурстарды пайдалануды қамтитын жаңа әдістер қарастырылды. Жобалық жұмыстарды, нақты музейлердегі тағылымдамаларды, сондай-ақ дәстүрлі және онлайн әдістерді біріктіретін гибриді оқыту түрлерін пайдалануды қоса алғанда, тәжірибеге бағытталған әдістерге ерекше назар аударылады. Студенттерге практикалық дағдыларды дамытуға және мұзейтану саласындағы теориялық білімді тереңдетуге мүмкіндік беретін ғылыми зерттеулерді оқу процесіне біріктірудің маңыздылығы көрсетілген. Инновациялық әдістерді қолдану музей тәжірибесіндегі заманауи сын-қатерлер мен технологиялық өзгерістер жағдайында тиімді жұмыс істей алатын жоғары білікті мамандарды даярлауға ықпал етеді. Музейтану пәнін оқытудың болашағы цифрлық технологиялардың дамуымен тығыз байланысты болады деп күтілуде, бұл осы салада оқыту мен зерттеуге жаңа мүмкіндіктер ашады.

Кілт сөздер: музейтану, инновациялық әдістер, жоғары білім, интерактивті технологиялар, мультимедиялық ресурстар, тәжірибеге бағытталған оқыту.

**ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ МУЗЕЕВЕДЕНИЮ В ВУЗАХ: ОТ
ТРАДИЦИОННЫХ ЛЕКЦИЙ ДО ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ**

КАСЫМОВА НАЗЫМ БИЗОЛДАКЫЗЫ

Жетысуский университет им.И. Жансугурова, Казахстан, г. Талдыкорган
Гуманитарный факультет
Кафедра истории и социально-гуманитарных дисциплин,
Преподаватель-лектор, магистр гуманитарных наук

КАЛЕЛОВА ЖАДЫРА УАТАЕВНА

Жетысуский университет им.И. Жансугурова, Казахстан, г. Талдыкорган
Гуманитарный факультет
Кафедра истории и социально-гуманитарных дисциплин,
ОФ "Международный научно-исследовательский центр "Endless Light in Science"

Преподаватель-лектор, магистр «Истории»

Аннотация. В статье рассмотрены инновационные методы обучения музееведению в высших учебных заведениях, направленные на совершенствование образовательного процесса в условиях интенсивного развития музейной сферы. Были рассмотрены традиционные подходы к обучению, такие как лекции и семинары, а также новые методы, которые включают использование интерактивных технологий, виртуальной и дополненной реальности, мультимедиа и интернет-ресурсов. Особое внимание уделяется практико-ориентированным методам, включая проектную работу, стажировки в реальных музеях, а также использование гибридных форм обучения, сочетающих традиционные и онлайн-методы. Подчеркнута важность интеграции научных исследований в учебный процесс, что позволяет студентам развивать практические навыки и углублять теоретические знания в области информатики. Применение инновационных методов способствует подготовке высококвалифицированных специалистов, способных эффективно работать в условиях современных вызовов и технологических изменений музейной практики. Ожидается, что будущее преподавания музееведения будет тесно связано с развитием цифровых технологий, что откроет новые возможности для обучения и исследований в этой области.

Ключевые слова: музееведение, инновационные методы, высшее образование, интерактивные технологии, мультимедийные ресурсы, практико-ориентированное обучение.

INNOVATIVE METHODS OF TEACHING MUSEOLOGY AT UNIVERSITIES: FROM TRADITIONAL LECTURES TO INTERACTIVE TECHNOLOGIES

KASYMOVA NAZIM

Zhetysu I. Zhansugurov University, Taldykorgan, Kazakhstan
Faculty of Humanities
Department of History and Social and Humanitarian Disciplines,
Lecturer, Master of Humanities

KALELOVA ZHADYRA

Zhetysu I. Zhansugurov University, Taldykorgan, Kazakhstan
Faculty of Humanities
Department of History and Social and Humanitarian Disciplines,
Lecturer, Master's degree in History

Annotation. The article discusses innovative methods of teaching museology in higher education institutions aimed at improving the educational process in the context of intensive development of the museum sector. Traditional approaches to learning, such as lectures and seminars, as well as new methods, which include the use of interactive technologies, virtual and augmented reality, multimedia and Internet resources, were considered. Special attention is paid to practice-oriented methods, including project work, internships in real museums, as well as the use of hybrid forms of education combining traditional and online methods. The importance of integrating scientific research into the educational process is emphasized, which allows students to develop practical skills and deepen theoretical knowledge in the field of computer science. The use of innovative methods contributes to the training of highly qualified specialists who are able to work effectively in the face of modern challenges and technological changes in museum practice. It is expected that the future of museum studies teaching

will be closely linked to the development of digital technologies, which will open up new opportunities for teaching and research in this field.

Keywords: *museology, innovative methods, higher education, interactive technologies, multimedia resources, practice-oriented learning.*

Кіріспе

Музейтану музейлердің тарихын, теориясы мен практикасын, олардың функциялары мен коллекциялармен жұмыс істеу әдістерін зерттейтін пәнаралық ғылым ретінде білім беру жүйесінде өте маңызды. Соңғы онжылдықтарда музей тәжірибесі технологияларды дамытуға, білім беру процестерін ұйымдастыруға және жаңа білім беру парадигмаларын қалыптастыруға байланысты айтарлықтай өзгерістерге ұшырады. Осыған байланысты жоғары оқу орындарында музейтануды оқытудың инновациялық әдістерін іздеу мәселесі өзекті болып отыр, бұл тез өзгеретін музейлерәлемінде табысты жұмыс істей алатын білікті мамандарды даярлауға мүмкіндік береді.

Жоғары оқу орындарында музейтануды дәстүрлі оқыту әдетте дәрістер мен семинарларға негізделеді, онда студенттерге музейтану тарихымен, музей желісінің дамуымен, музейлердің функцияларымен және музейтану тұжырымдамаларымен байланысты теориялық материалдар ұсынылады. Дәстүрлі тәсілдің маңызды элементі студенттерді музейлердің негізгі түрлерімен, олардың құрылымымен, сондай-ақ коллекциялармен жұмыс істеу әдістерімен таныстыру болып табылады. Негізгі назар студенттерге одан әрі кәсіби қызмет үшін іргелі білім беруі керек теориялық материалға аударылады.

Алайда, музей саласында болып жатқан өзгерістерді ескере отырып, оқытудың дәстүрлі әдісі шектеулі деп қабылданды, өйткені ол студенттерге практикалық дағдыларды толық меңгеруге әрдайым мүмкіндік бермейді және цифрландыру және музейлердің жұмысына интерактивті технологияларды енгізу сияқты жаңа тенденцияларды ескермейді.

Негізгі бөлім

Соңғы жылдары музейтануды оқытуға студенттерді оқу процесіне белсенді тартуға және жаңа технологияларды қолдануға бағытталған заманауи тәсілдер жиі енгізілуде. Бұл тәсілдер уақыттың қиындықтарына жауап беріп қана қоймайды, сонымен қатар студенттердің музей тәжірибесінде маңызды бола бастаған инновациялық құралдармен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыруға көмектеседі.

Музейтануды заманауи оқыту негізінен студенттердің музей саласындағы практикалық дағдыларын дамытуға бағытталған. Студенттердің теориялық білімді игеріп қана қоймай, оларды іс жүзінде қолдануды үйренуі маңызды. Мұндай әдістердің бір мысалы-студенттер музейдің белгілі бір қызметіне байланысты жобаларды жасайтын және жүзеге асыратын жобалық жұмысты ұйымдастыру, мысалы, көрмелер әзірлеу, білім беру бағдарламаларын құру немесе музей іс-шараларын дайындау. Мұндай жобалар жеке немесе топтық болуы мүмкін, бұл топтық жұмыс пен сыни ойлауды дамытуға ықпал етеді [1, 11-12 бб.]

Тәжірибеге бағытталған әдістерге сонымен қатар экскурсиялық тәжірибелерді ұйымдастыру, студенттердің тағылымдамалар мен тәжірибелер шеңберінде нақты музейлердің жұмысына қатысуы жатады, бұл оларға алған білімдері мен дағдыларын нақты жағдайда қолдануға мүмкіндік береді. Мұндай тәжірибелерден студенттер музей коллекцияларын талдауды, экспонаттармен жұмыс істеуді, келушілердің әртүрлі санаттары үшін экскурсиялар жасауды және өткізуді үйренеді.

Оқытудың инновациялық әдістерінің жарқын мысалдарының бірі – интерактивті технологияларды қолдану. Заманауи технологиялар оқыту процесін қызықты әрі серпінді ете отырып, оқыту мүмкіндіктерін едәуір кеңейтуге мүмкіндік береді.

Соңғы жылдары виртуалды және кеңейтілген шындықтар (VR және AR) белсенді дамып келеді, оларды музейлерге виртуалды экскурсиялар жасау үшін пайдалануға болады. Студенттер экспонаттар мен музей коллекцияларын аудиториядан шықпай-ақ зерттей алады, сонымен қатар білім беру мүмкіндіктерін едәуір кеңейтетін объектілердің виртуалды модельдерімен өзара әрекеттесе алады [2, 17-18 бб.]. Виртуалды шындық интерактивті дәрістер өткізуге мүмкіндік береді, оның барысында студенттер тарихи оқиғалардың атмосферасына «еніп», олармен байланысты нысандар мен артефактілерді тексере алады.

Толықтырылған шындық, өз кезегінде, білім беру бағдарламаларының жаңа формаларын құру үшін қолданыла алады. Мысалы, студент музей экспонаттарын сканерлеу үшін мобильді қосымшаны қолдана алады, содан кейін телефон немесе планшет экранында осы объектіге қатысты қосымша ақпарат блоктары пайда болады. Бұл студенттерге экспонаттарды тереңірек зерттеуге, сондай-ақ олардың жаңа технологиялық құралдармен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Музейтану пәнін оқытуда мультимедиялық ресурстар, соның ішінде бейнелер, аудиожазбалар, фотосуреттер және инфографика белсенді қолданылады. Бұл студенттерге теориялық аспектілерді үйренуге ғана емес, сонымен қатар көрнекі ақпаратты жақсырақ қабылдауға мүмкіндік береді, бұл әсіресе музей экспонаттарымен жұмыс істеу контекстінде маңызды.

Көптеген музейлет қазірдің өзінде мультимедиялық дисплейлерді енгізуде, мұнда келушілер бейнелер немесе интерактивті панельдер арқылы коллекцияның әртүрлі нысандары туралы біле алады. Студенттердің табысты тәжірибелердің мысалдарын зерттей отырып, осындай технологиялармен жұмыс істеуі маңызды.

Виртуалды көрмелер, электронды каталогтар және мәліметтер базасы сияқты Интернет-ресурстар студенттерге әлемдік музей коллекцияларына қол жеткізуге мүмкіндік береді, сонымен қатар нақты уақыт режимінде өзекті ақпаратпен жұмыс істеуге мүмкіндік береді. Бұл әсіресе халықаралық музейлерде жұмыс істеуге дайындалып жатқан немесе ғылыми зерттеулерді жоспарлайтын студенттер үшін өте маңызды [3, 75-78 бб.].

Дәстүрлі дәрістер мен семинарларды онлайн курстармен біріктіретін гибриді оқыту формалары музейтану бойынша білім беру бағдарламаларында белсенді қолданылатын оқытудың тағы бір инновациялық әдісі болып табылады. Онлайн платформалар студенттерге дәріс материалын ыңғайлы уақытта үйренуге, содан кейін оны практикалық сабақтарда, семинарларда немесе вебинарларда талқылауға мүмкіндік береді.

Бұл тәсіл ақпаратты жақсы игеруге ықпал етеді, сонымен қатар мұғалімге оқу процесін студенттердің қажеттіліктеріне бейімдеуге мүмкіндік береді. Гибриді оқыту кең аудиторияға, соның ішінде қашықтықтан білім беру нысандарында оқитын студенттерге қол жеткізуге мүмкіндік беретіні маңызды.

Музейтану пәнін оқыту аясында оқу процесіне интеграциялануы мүмкін ғылыми зерттеулер жүргізу маңызды элемент болып табылады. Студенттер ғылыми жобаларда жұмыс істей отырып, музей қызметінің әртүрлі аспектілерін зерттей алады, өздерінің теориялары мен әдістемелерін дамыта алады және музей коллекцияларын талдай алады [4, 224-227 бб.].

Мұндай зерттеулердің мысалы ретінде музей қызметінің белгілі бір аспектілерін қарастыратын бакалавриат немесе магистрлік диссертацияларға арналған тақырыпты әзірлеуге болады: музей көрмелерін талдау, музейлердің мәдени мұраны сақтаудағы рөлін зерттеу немесе музейлерде қолданылатын инновациялық технологияларды зерттеу [5].

Музей зерттеулері сонымен қатар келушілердің әртүрлі санаттарымен жұмыс істеу ерекшеліктерін зерттеуге, мектеп оқушыларына, студенттерге және ересектерге арналған білім

беру бағдарламаларын әзірлеуге және музей коллекцияларына сараптамалық бағалау жүргізуге бағытталған жұмыстарды қамтуы мүмкін [6].

Қорытынды

Болашақта жасанды интеллект, кеңейтілген және виртуалды шындықты пайдалану және интерактивті білім беру платформаларын құру сияқты музейтануды оқытудың инновациялық әдістері оқу процесінің ажырамас бөлігі болады. Бұл студенттер мен оқытушылар арасындағы өзара іс-қимылдың жаңа нысандарын жасауға, сондай-ақ материалды тереңірек игеруді қамтамасыз ете отырып, білім беру сапасын жақсартуға мүмкіндік береді.

Музей саласындағы технологиялардың дамуы музей практикасының жаңа түрлерінің пайда болуын ынталандырады, бұл өз кезегінде мамандардан тек теориялық білімді ғана емес, сонымен қатар жаңа құралдармен жұмыс істеудің практикалық дағдыларын талап етеді. Осылайша, музейтануды оқытудың инновациялық әдістері технологиялар мен музей практикасының дамуына байланысты тұрақты өзгерістер жағдайында жұмыс істеуге дайын жоғары білікті мамандарды даярлауға ықпал ететін болады.

Жоғары оқу орындарында музейтануды оқытудың инновациялық әдістері заманауи музей технологияларымен жұмыс істей алатын және мәдени мұраны сақтау мен таратудың жаңа тәсілдерін дамыта алатын мамандарды даярлауда шешуші рөл атқарады. Интерактивті технологияларды, мультимедиялық ресурстарды, сондай-ақ оқытудың гибриді түрлерін пайдалану білім беру сапасын жақсартуға ғана емес, сонымен қатар студенттердің музей саласында табысты жұмыс істеуі үшін қажетті құзыреттіліктерін қалыптастыруға ықпал етеді. Білім беру бағдарламаларының музей тәжірибесіндегі өзгерістерге бейімделуі маңызды, бұл болашақ музейтанушыларға қазіргі әлемнің сын-қатерлерімен тиімді күресуге мүмкіндік береді.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ:

1. Қазбекова Р.Ұ. Музей сабақтарының жинағы. Сборник музейных уроков. – Астана: «Сарыарқа» БҰ, 2009. – 128. [Электронды оқулық]
2. Кукеева М.К., Мұсаева С.Т., Қабыл А.Ә. Музейтану: оқу құралы. – Алматы: Эпиграф, 2021. – 268 б. [Электронды оқулық]
3. Солтиева Б.Ш. Музейтануға кіріспе: оқу құралы. Алматы: «Қазақ университеті», 2017. – 152 б. [Электронды оқулық]
4. Сафонов А.А., Сафонова М.А. Музейное дело и охрана памятников. Учебник и практикум для вузов. 2023. - 3-е изд., пер. и доп. Гриф УМО ВО. – 365 с. [Электронды оқулық]
5. Никитина С. Музейная педагогика как инновационная технология для приобщения детей к историческому, культурному, природному наследию// <https://www.maam.ru/detskijsad/muzeinaja-pedagogika-kak-inovacionaja-tehnologija-dlja-priobschenija-detei-k-istoricheskomu-kulturnomu-prirodnomu-naslediyu.html> [Қаралған күні: 10.02.2025]
6. Қапарова Р. Музей педагогикасын дамыту: өзекті мәселелері және оны шешудің жолдары// <https://kazmuseum.kz/muzej-pedagogikasy/item/1894-muzej-pedagogikasy-dam-ytu-ozekti-maseleleri-zhane-ony-sheshudi-zholdary> - 2019 ж. [Қаралған күні: 14.02.2025]

СОДЕРЖАНИЕ CONTENT

МЕДИЦИНСКИЕ НАУКИ MEDICAL SCIENCES

ДЮСЕНОВА САНДУГАШ БОЛАТОВНА, ИБРАИМОВА ЛЯЙЛИМ БЕРЛИБЕКОВНА, ЖУМАГУЛОВА САБИНА ЕСЕНГЕЛЬДЫЕВНА [КАРАГАНДА, КАЗАХСТАН] КЛИНИЧЕСКИЙ СЛУЧАЙ X-СЦЕПЛЕННЫЙ ГИПОФОСФАТЕМИЧЕСКОГО РАХИТА.....3

САИДШАРИПОВА ЭЛЬЗАРА МУХТАРОВНА, ХАМИДОВА ТУФАНИССО МАРУФОВНА, САИДОВА ГУЛДЖАХОН АБДУЛХАЙРОВНА, АСАДОВА ЗУЛЬФИЯ ХУШВАХТОВНА [ТАДЖИКИСТАН] ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ МЕТОДА ДЕНСИТОМЕТРИИ ПРИ ЗАБОЛЕВАНИЯХ ПАРОДОНТА И АНАЛИЗ ПАРАЛЛЕЛИ СТЕПЕНИ ОСТЕПЕНИИ С ДРУГИМИ ОТДЕЛАМИ ПОЗВОНОЧНИКА.....10

И. А. МУЗЫЧЕНКО [ТАШКЕНТ, УЗБЕКИСТАН] ВОЗМОЖНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРИМЕНЕНИЯ ПРОТОКОЛОВ БЕЗ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГОНАДОТРОПИНОВ, ПРИБЕГАЯ ТОЛЬКО К АНТИЭСТРОГЕНАМ ИЛИ ИНГИБИТОРАМ АРОМАТАЗЫ И ТРИГГЕРУ.....13

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ PEDAGOGICAL SCIENCES

БАТАНАСОВА БАҚЫТГҮЛ ЕРҒАЛИҚЫЗЫ, ҚАМАЛИДЕН АЙГЕРІМ САҒЫНДЫҚҚЫЗЫ, МАЙЛБАЙ МҰХАММЕД БАБАЙ МҰХАММЕД-АЛИ [КӨКШЕТАУ, ҚАЗАҚСТАН] JAVA SCRIPT БАҒДАРЛАМАЛАУ ТІЛІНДЕ ҚОЛДАНУШЫЛАРҒА АРНАЛҒАН «BILIMAL» ТЕГІН БІЛІМ БЕРУ САЙТЫН ҚҰРУ ЖОЛДАРЫ МЕН ТИІМДІЛІГІН ҰСЫНУ.....18

ДЖАФАРОВА НАБАТ БЕЙДУЛЛА кызы [АЗЕРБАЙДЖАН] ТРЕБОВАНИЯ К РАЗВИТИЮ ПРИВЫЧКИ ЧИТАНИЯ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ.....23

АБДРАШОВА ЭЛЬМИРА ТЛЕСОВНА, КЕМЕЛЬБЕКОВА ЖАНАР САТЫБАЛДИЕВНА [ШЫМКЕНТ, ҚАЗАҚСТАН] SAMR МОДЕЛІНІҢ ПАЙДА БОЛУЫ МЕН ДАМУЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ ИНФОРМАТИКА МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ӘДІСТЕМЕЛІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУҒА ӘСЕРІ.....31

ARAIGUL KAIRBEK [TALDYKORGAN, KAZAKHSTAN] THE INFLUENCE OF MULTIMEDIA LEARNING TOOLS ON HIGH SCHOOL EDUCATION.....38

ТЕМИРБАЕВА ГУЛЗАД КОЗОНОВНА, ТОКТОМАТОВА ГУЛЬНАРА ОРУНБАЕВНА [ЖАЛАЛ-АБАД, КЫРГЫЗСТАН] ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ.....42

HACIYEV TOFIQ MIRABDULLA oğlu [AZƏRBAYCAN] ORTA MƏKTƏBIN VIII-IX SİNİF FİZİKA KURSUNDA PRAKTİK İŞLƏRİN İCRASINDA KOMPÜTER MODELƏRİNDƏN İSTİFADƏ TECHNOLOGİYASI.....47

ҚАДЫРБАЕВА БАҒДАГҮЛ АХМАДИЕВНА, АХМАДИЕВА БАЛЖАН БАҚЫТЖАНҚЫЗЫ, [АЛМАТЫ, ҚАЗАҚСТАН] **ҚАДЫРБАЕВ АМАН БАҚЫТЖАНҰЛЫ** [ТАЛДЫҚОРҒАН, ҚАЗАҚСТАН] «ЫҚТИМАЛДЫҚТАРДЫ ҚОСУ ТЕОРЕМАЛАРЫ» ТАҚЫРЫБЫН ОҚЫТУДА АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯ МҰМКІНДІКТЕРІНІҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ.....53

ТОКТОМАТОВА ГУЛЬНАРА ОРУНБАЕВНА, ТЕМИРБАЕВА ГУЛЗАД КОЗОНОВНА [ЖАЛАЛАБАД, КЫРГЫЗСТАН] ЭЛДИК АКЫНДАРДЫН АКЫЛ-НАСААТ КАЗЫНАСЫНДА ЖАШАГАН ТАБИЯТ МЫЙЗАМЫНЫН БЕРИЛИШИ ЖАНА НАРКТУУЛУКТАР.....59

IMATZODA LUTFIYA MAHMADULLO, NAZARZODA GOLIBJON YAHYO [TAJIKISTAN] FORMATION OF ECOLOGICAL VIEWS OF YOUNG CHILDREN, WHEN ABOUT THE NATURE OF YOUR NATIVE LANDSCAPE.....65

БИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ **BIOLOGICAL SCIENCES**

MUSTAFAYEVA L.Ə., MƏMMƏDOVA P.İ. [BAKİ, AZƏRBAYCAN] QUBA MASSIVINDƏ SALVIA L CINSI NÖVLƏRİNİN TƏDQIQI.....69

QASIMOV İMRAN QASIM oğlu, TOMUYEVA GÜNEL ANAR qızı, ADIGÖZƏLOVA SƏDAQƏT YAQUB qızı, ƏLİYEVƏ ŞAHNAZ QƏDİR qızı, YUSUBOVA ZƏRİFƏ FUAD qızı [GƏNCƏ, AZƏRBAYCAN] PEKTİNLƏRİN KOMPLEKS ƏMƏLƏ GƏTİRMƏ XÜSUSİYYƏTLƏRİNİN BİOTEXNOLOGİYASI.....73

МАДАТОВА ВАЛИДА МИТАЛИБОВНА [БАКУ, АЗЕРБАЙДЖАН] ВЛИЯНИЕ АДРЕНАЛИНА НА ФУНКЦИОНАЛЬНОЕ СОСТОЯНИЕ СИСТЕМЫ СВЕРТЫВАНИЯ КРОВИ И ФИБРИНОЛИЗА У ЭПИФИЗЭКТОМИРОВННЫХ ЖИВОТНЫХ.....81

ИСКУССТВОВЕДЕНИЕ **ART HISTORY**

НИЯЗОВА САГДИАНА БАХТИЁРОВНА, Р.ИСЛАМОВА [ТАШКЕНТ, УЗБЕКИСТАН] ЭСТРАДНАЯ ПЕСНЯ «РАЪНО» В ИСПОЛНЕНИИ БАТЫРА ЗАКИРОВА: ВЗГЛЯД ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ МУЗЫКАЛЬНОГО АНАЛИЗА.....85

ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ **HISTORICAL SCIENCES**

НУРУЛЛА АЛИЕВ, ХАДЖАР ГУСЕЙНОВА КАВКАЗСКО-КАСПИЙСКИЙ РЕГИОН КАК НАЧАЛО ВОЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОГО ПРОТИВОСТОЯНИЯ ЗАПАДА И ВОСТОКА В АНТИЧНЫЙ ПЕРИОД (IV В. ДО Н.Э.- II В.Н.Э.).....87

КАСЫМОВА НАЗЫМ БИЗОЛДАКЫЗЫ, КАЛЕЛОВА ЖАДЫРА УАТАЕВНА [ТАЛДЫҚОРҒАН, ҚАЗАҚСТАН] ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА МУЗЕЙТАНУДЫ ОҚЫТУДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІСТЕРІ: ДӘСТҮРЛІ ДӘРІСТЕРДЕН ИНТЕРАКТИВТІ ТЕХНОЛОГИЯЛАРҒА ДЕЙІН.....98

СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЕ НАУКИ **AGRICULTURAL SCIENCES**

AGHAYEVA Aysel NUHBALA, ISAYEVA KAMALA KAMALADDIN, AHMEDOVA AYNUR BARAT [SUMGAİT, AZERBAIJAN] MAIN CESTODES PARASITIZING SHEEP IN THE ABSHERON REGION OF AZERBAIJAN AND MEASURES TO CONTROL THEM.....103

ПАНАХОВА ТАХИРА ТОФИГ КЫЗЫ, МУСТАФАЕВА РАИФА БАЙРАМ КЫЗЫ, ЮСУБО ВА СУДАБА ЗАКИР КЫЗЫ, НАДЖАФОВА ГУЛЬБЕНИЗ КАМИЛЬ КЫЗЫ [ГЯНДЖА, АЗЕРБАЙДЖАН] ИЗУЧЕНИЕ ПЛЕМЕННЫХ ОСОБЕННОСТЕЙ ТУШИНСКИХ ОВЕЦ В НАШЕЙ РЕСПУБЛИКЕ.....109